

שידוכים ביום הקדוש

מדוע דווקא ביום הכיפורים יצאו הבחורים לחפש להם כלות בכרמים? בעקבות הקשר המפתיע שבין הנישואים ליום הכיפורים

מבקש אני שבפתח דרשתי הקצרה והפשוטה לכבוד יום הכיפורים נלמד קטע ממשנת תענית (ו, ח), שאותו שמר עבודנו רבן שמעון בן גמליאל, הנשיא השישי מבית הלל: לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וקיום הפסחים, שבהן נותן ירושלים יוצאות בכלי לבן שאולין. שלא לבייש את מי שאין לו... יוצאות וחלות בפכמים. ומה היו אומרות, פחור, שא נא עיניך וראה מה אהה בוכר לך.

אחד הימים שהפך לחגיגת המפגשים הוא יום הכיפורים. דווקא ביום הכיפורים? דווקא כיהודים רבים סוגרים את עיניהם כי יום קדוש הוא, ושומרים את מבטיהם; התשובה לתמימות אלו קשורה לרעתי בעובדה אחת חשובה. במוקד המדרש שלפנינו עומדים הנישואים ומעבר להם מצוי יום הכיפורים. מאכן פתרון הטקסט. מבקש אני לקרוא את הקשר שבין יום הכיפורים לבין הווגיות הנישואים בכך שפעמים רבות במהלך החיים המשותפים עוללים אנו לחטוא נגד בת הזוג או בן הזוג, או אז אנו חייבים לפנות אליהם בבקשת סליחה או בהענקת סליחה. ומקווים אנו שהקב"ה ייתן לנו קורטוב מסליחתו כדי להשלים את סליחתנו.

עד כאן התחלת הדיון, צעדים ראשונים של המכלול. ההבנה השלמה יותר של הכתובים מאתם הימים קשורה להבנת התרבות ששררה בעולם המזרח העתיק של אז. באותו עולם הקהילות היהודיות השתרדלו לשמור על טהרה, בו בוטן שבעולם התרבותי המקיף אותם שררה תרבות מושחתת שבה גבולות ואיסורים כמעט לא היו קיימים. "עולם הגדול" של אז היה בפועל לא כל כך רחוק מהעולם הפוסטמודרני של ימינו. מבחינה מסוימת היה זה עידן של אוכרן דרך וגבולות, ובתוך עולם זה רצתה היהדות לומר את דבריה ולבנות חיים המבוססים על ערכים. מתוך כך רצו אבותינו לגאול את היסוד הגדול של קיומנו, שגדמה לי שהוא מתבטא ביחסים שבין בני הזוג, ובאפשרות הקיום והשימור של הקשר והנישואים.

אומר עוד שהחיבור שעושה המדרש שלפנינו בין הנישואים ליום הכיפורים מלמד אותנו שיש בנישואים יניקה מהקדושה. אכן, יש בנישואים שתי מדרגות: טהרה וקדושה. אולם לרעתי, באופן פרדוקסלי, הנישואים יכולים עדיין להגיע למעלת קדושה אף על פי שחטרו מהם חלקי טהרה, למשל בגלל אי הקפדות של בני הזוג בתחומים שונים. הקדושה היא עניין שונה וכולל יותר. כיום יש הרבה טוענים לקדושה, אך לרעתי בימינו לא נשארו אלא שני מקורות קדושה אמיתיים: קדושת הנישואים הנלחמת כנגד חברה מושחתת והרזוניסטית וההליכה כחייל למלחמת ישראל. המיזוג בין שניים אלו הוא קודש הקדושים האמיתי של היום. ●

תשובות // 1. 'הטבלה המחזורית' / 2. הרבי ג'ו כפרה / 3. 'שליחות קטלנית' / 4. מסרקות בפי לווייתנים שמסננות את האוכל מתוך המים / 5. שמעון אדף / 6. קפרי (הסלט הוא קפּרָהָה) / 7. יפו / 8. 'מנהג כפרות בערב יום כפור' / 9. לאה גולדברג / 10. מפעל הפיס 2π / 11

חדשים

עיון - מקור

מחכה לתשובה פתיחות ליום הכיפורים

ימימה מזרחי / עורכת: יקרת פרידמן / מגיד קובץ הרהורים ורעיונות של הרבנית ימימה מזרחי, מעין תשובות לשאלות שנשאלות כל העת בענייני תשובה וסליחה.

מצווה בפרשה

בנימין תבורי / ישיבת הר עציון ומגיד הספר נועד לאפשר היכרות בסיסית עם היסטוריה הלמדניים של מצוות התורה, אחת בכל פרשה. תוך כדי הרברים עולים נושאים הלכתיים אקטואליים, לצד יסודות רעיוניים ומחשבריים, כללי יסוד בתורה ועוד.

מלחמת ליבאוויץ'

סתימת חב"ד ברוסיה הצארית

איליה לוריא / מרכז זלמן שזר הספר מוקדש לתולדותיה ולמאבקיה של הסידות חב"ד, בתקופת כהונתם של שלושה אדמו"רים. במרכזו, הקשפותיה החברתיות ופעילותה הפוליטית של ההנהגת חב"ד נוכח המשברים שפקדו את יהדות רוסיה.

זוהר החלומות

פשר החלומות בספר הזוהר

אסתר מלכה / אדרא מחקר חדשני על פשר החלומות בתורת הקבלה ועל שיטתו הייחודית של הזוהר לביאר חלומות. בין היתר הוא מנסה לענות על השאלה במה שונה פרשנות הזוהר לחלום מכל השיטות שקדמו לו.

מדברים בשפת התנ"ך

רוביק רוזנטל / כתר

הספר מציג את המנגנונים שאפשרו את הפלא שאין לו אח ורע בשפות העולם: שפה עתיקה המגולמת בספר בודד חזרת להיות כשפת דיבור, חברה ויצירה תרבותית בעולם החדש.

הזמן הפלסטיני

שלוש השנים שבהן ישראל הפכה כנופיות לעם

יואב גלבר / דביר הספר מתאר את מסכת הניסיונות שעשו ממשלות ישראל להגיע לפתרון בעיית היחסים עם תושבי השטחים, ואת צמיחתם של הפלשתינים לעם. בסיומו מתוארת הרדמה של ספטמבר 1970, "השחור", בירדן.

סיפורת - מקור

ולקשטיין

עמיתיו שלו / דביר

מרצה במכללת ספיר מלמד קורס על נאציוס ותרבות הפופ. כשהוא מופטר מעבודתו הוא מתגלגל לגרמניה ומצטרף לפרויקט המבצע ניסויים בבני אדם. בחלק השני חלה תפנית במעין סיפור בלשי.

אין זיכרון אחר

רועי חסן / אחזת בית

קובץ סיפורים שהוא ספר הפרוזה הראשון של המשורר. גיבוריו הם נערים וגברים מורחיים מהפריפריה, שמחפשים את מקומם ואת קולם בתורה במציאות חיים קשה, שיש בה אהבת חיים ותשוקה.

הראיון האחרון

אשכול נבו / זמורה ביתן

סופר מנסה לענות על ראיון שנשלח אליו מאתר אינטרנט. בניגוד לעבר, הפעם הוא נחוש לכתוב את האמת העירומה, הפגומה. אלא שהוא לא בטוח שהוא עדיין זוכר איך עושים את זה.

אפרת דמשק אפרת

ארנון איתאל / זמורה ביתן

רומן המתרחש בזמורה תיכון מוכה מלחמה אכזרית ומתמשכת. עברי, גיבור הספר, עם חבורה של נערי פרא יוצאי הישוב אפרת, משוטטים במרחב שבין גוש עציון והבשן והם מסתפחים כשכירי חרב לצבא כלשהו.

ביוגרפיה ותיעד

בנתיבי האש

חטיבה 600 במלחמת יום הכיפורים

אילן כפיר ודני דור / ידיעות ספרים סיפורם של אנשי חטיבת הטנקים שיצאו לעבר תעלת סואץ כדי לבלום את המצרים. בסיום המלחמה נותרו לה 19 טנקים בלבד, 119 מלוחמיה לא שבו; יותר מכל חטיבת מילואים אחרת במלחמת יום הכיפורים.

הנני

סיפורו של הרב חיים דרוקמן

אלישיב רייכנר / ידיעות ספרים

סיפור חייו של הרב דרוקמן, שהגיע לארץ לבדו כנער צעיר לאחר מסכת תלאות באירופה, והיה למהנן, ראש ישיבה, מנהיג רוחני, חבר כנסת, סגן שר וראש מערך הגיור. במידה רבה זהו סיפורו של הציונות הדתית.

ממה עשוי התפוח?

שש שיחות על כתיבה ועל אהבה, על רגשי אשמה ותענוגות אחרים

עמוס עוז עם שירה חדר / כתר

ספר השיחות מבוסס על פגישות שהתקיימו במשך כמה שנים בין עמוס עוז לשירה חדר, שערכה את ספריו האחרונים. שיחות אישיות שנגעו בפחדים ובחלומות של עוז, כסופר וכאדם פרטי.

גבלס

ביוגרפיה של רוצח במילים

פטרי לונגריך / מאנגלית: יכין אונא ואביה אונא

ברוכי / דביר

תיאור חייו של אחד מעוזרי הנאמנים ביותר של היטלר, מילדותו ועד מותו, על התפקוד שמילא בגרמניה הנאצית בעיצוב והפצה של מסרי השנאה וההרס של הנאציוס. תוך שימוש בדפי היומן שכתב גבלס מאז 1923.